

AUGUSTIN

Zpravodaj farnosti svatého Augustina v Brně

leden 2022

Nový plot podél kostela

foto: Vít Horník

Advent, dnes je třetí advent

Otřetí neděli adventní odpoledne se prostranství před kostelem sv. Augustina zaplnilo mnoha lidmi. Na schodech stáli zpěváci z obou našich chrámových dětských sborů, ti nejmenší s lucerničkami. V 16 hodin zazněla první písnička: „Advent, dnes je třetí advent, svit svíček oznamuje všem...“ A v ten okamžik se rozzářily stovky světel na vánočním stromu před farou. Otec Josef promluvil o radostném očekávání Narození Páně a děti pokračovaly ve zpěvu. Poslední píseň „Ejhle Pán přichází“ si mnozí starší pobrukovali s nimi.

Slavnost pokračovala v kostele pořadem „Adventní rozjímání s hudbou a slovem“. V podání manželů Graffových a Moravského komorního orchestru s dirigentem Richardem Kružíkem jsme slyšeli skladby J. S. Bacha, E. Griega a dalších skladatelů, o radosti promluvil o. Jaroslav Čupr z Petrova.

Dětský zpěv, krásná hudba a duchovní slovo přispěly k tomu, že neděle Gaudete byla pro nás opravdu radostná. Poděkování patří všem účinkujícím i těm, kteří slavnost zabezpečili po stránce organizační a technické. *Zdeněk Laudát*

Chrámové dětské sbory zpívají před kostelem.

foto: Vít Horník

Slovo úvodem

Milí farníci,

v letošním roce by moje babička (z mamčiny strany) a dědeček (z tatkovy strany) oslavili 100. narozeniny.

Dědečka si moc nepamatuji, protože zemřel, když mi bylo necelých šest let.

Zato s babičkou mám vzpomínek mnoho (zemřela před 11 roky). Z jejího vyprávění vím, že to v životě neměla vůbec jednoduché. Spíše naopak. I když byla nadaná a ráda by se věnovala studiu, tak nemohla, protože bylo potřeba, aby pomáhala mamince v domácnosti a také s mladšími sourozenci (pocházela totiž z devíti dětí a byla nejstarší z dcer). Ze stejného důvodu se mohla vdát až teprve, když bylo o všechny mladší sourozence postaráno, takže se vdávala na tehdejší dobu dosti pozdě – v téměř 32 letech. Dědečkovi tehdy bylo skoro 41 let.

Babička to neměla lehké ani kvůli komunistům, protože pocházela z vesnice ze sedlácké rodiny, takže musela pracovat více než ostatní a navíc si vytrpěla různá příkoří. Musela toho v životě hodně těžkého překonat.

Když jsem se někdy nad jejím obtížným životem zamýšlel a porovnával jsem to se svým životem, ve kterém jsem žádné velké překážky překonávat nemusel, kladl jsem si otázku, jak to, že já to mám tak jednoduché a ona to měla tak těžké. Čím to je? A napadlo mě, že to, že se mám tak dobře, že se mi spousta životních těžkostí (zatím) vyhnula, je možná i díky jejím obětem a obětem dalších mých předků, protože většina z nich měla opravdu těžký život.

Je to možná poněkud zvláštní úvaha, ale věřím tomu, že kdyby se jí Pán Bůh zeptal, zda by těžkosti, které by mohly potkat mě (nebo ostatní z jejich potomků), vzala na sebe, tak že by řekla „ano“.

Víme, že Pán Ježíš zemřel na kříži za nás, že nám svojí obětí přinesl spásu. Proto jsem přesvědčen, že i díky obětem našich blízkých se nám mnohé zlé věci vyhnuly a také že naše vlastní oběti mohou nějakým způsobem pomoci těm, které máme rádi.

o. Josef Novotný

Stalo se

V neděli 12. prosince jsme rozsvítili vánoční stromeček před kostelem za doprovodu našich dětských sborů. Poté následovalo Adventní rozjímání s hudbou a slovem. Duchovní zamyšlení pronesl o. Jaroslav Čupr, účinkovalo Duo Lyrico a Moravský komorní orchestr.

~

V pátek 17. prosince papež František oslavil své 85. narozeniny.

~

Na Štědrý den zazpívaly děti koledy na dětské mši svaté pod vedením Jakuba Šebka; na půlnoční zazněly chvalozpěvy k slavnosti Narození Páně. (Soprán: Zuzana Jeřábková, alt: Bohuslava Jelínková, orchestr dirigoval Pavel Kyncl.)

~

Na Hod Boží vánoční 25. 12. zazpívaly dětské chrámové sbory pod vedením Ludmily Fialové a Antonie Račanské.

~

Na svátek Svaté rodiny proběhla obnova manželských slibů.

Pokřtěn byl:

12. 12. Arne Norio Martin Ondráček

Sňatek uzavřeli:

18. 12. Zuzana Vojáčková a Matej Šoltýs

Zesnuli:

10. 12. Jolana Šlechtová (*1929)

22. 12. Karel Plocek (*1934)

Zaznělo v kázání

Změňte své postoje a buďte milosrdní. V čase adventu se můžeme osvědčovat a obracet se k ostatním, ne sami do sebe. *o. Martin Holík*

Pán potřebuje pouze naše otevřené dveře, aby pro nás mohl konat.

o. Martin Holík

Člověk není spravedlivý, když posuzuje věci podle lidských měřítek, jen podle toho, co vidí na zemi, ale tehdy, když pozvedne hlavu vzhůru a hodnotí věci podle Božího plánu spásy. To vidíme i na příkladu svatého Josefa. On není ten, který by jednal jen podle zákona, případně by zákon používal ke svému ospravedlnění či jako zákon pomsty. Kdyby Marii nechal ukamenovat, nikdo by nemohl nic říci, protože by to bylo podle zákona. Ale Josef sem vnáší i lásku, proto se rozhoduje tajně se s ní rozejít. (...) Nejdůležitější je pro něho Boží vůle. *o. Josef Novotný =ad=*

Augustinovy velké maličkosti

Slavíme svátky vtělení Božího Syna, každý v jiné fázi svého života. Někdo třeba skutečně poprvé se zápallem konvertity, někdo jako zaběhnutý věřící, jiný jako mystik, někdo ze zvyku bez vnitřního obsahu. Toto ústřední téma křesťanské víry v nás může vyvolávat větší či menší reakce, otázky, nebo třeba vůbec nic. Svatý Augustin v jednom ze svých dopisů (Dopis 137) píše:

„Proč bychom se zdráhali poznat Boha v těle malého dítěte? Ne ve vnějších rozměrech, ale ve všemohoucnosti tkví velikost Boha, toho, jenž ve své moudrosti dává větší obratnost mravencům a včelám než oslu nebo velbloudu. Z nepatrného zrnka dá vyrůst velkému fíkovníku, zatímco z mnohem větších semen vyrůstají daleko menší rostliny. Vybalil naše malé oko takovou bystrotí, že může v okamžiku přelétnout polovinu nebe. Z jednoho bodu v našem mozku se rodí a rozděluje činnost našich smyslů, srdce, tento tak malý orgán, udílí život a pohyb všem částem těla. Těmito i jinými zázraky projevuje Bůh svou moc v nejnepatrnějších věcech, On, který i ve věcech, které se nám zdají malé, není nikdy malý.“

Kontrasty velkého a malého v našem světě jako by u Augustina vycházely z biblických paradoxů, které jako příklady Božího působení uváděl sám Pán. Na mysl přichází zejména podobnoství o hořčičném zrnku, výroky, že první budou posledními a posledními prvními, nebo vdovin halě, který je větším darem do chrámové pokladnice než obnosy na oko štědrějších dárců. Lidovým zvykem spojeným se slavností Vtělení je dávání dáreků. Odkazuje na to, že tím největším darem lidstvu od Boha bylo věnování sebe samého. A přestože byl onen dar zabalený do křehkosti lidského novorozence, nebylo možné dát nic většího. My velikostí daru často poměřujeme, nakolik jsme milováni nebo nakolik chceme druhého udělat šťastným. Ale pravou velikost mohou naše dary vyjadřovat jen natolik, nakolik v sobě skrývají Krista. I vdoviny halě byly věnovány s velkou láskou a z nedostatku, z oběti. Ať jsme ve svém životě v jakékoli fázi, máme šanci otevřít své vnímání skutečností natolik velikým, že jsou pro vnější svět skryté.

=db=

Okénko do minulosti

Čtyřicet let nesvobody

Nástup totality

„Již 25. února protiprávní Akční výbory Národní fronty začaly odstraňovat z veřejného života všechny, o nichž bylo usouzeno, že nejsou dost pokrokoví. Čistky a ovládnutí vedoucích míst čekaly také demokratické strany, poté na řadu přišly církve, zejména katolická, nejpochybnější. Na poúnorové represe reagovali biskupové memorandumem ze srpna 1948. Přes slibovanou náboženskou svobodu byl vládě vytýkán protináboženský a proticírkevní boj, je poukazováno na porušování církevního práva, nedořešené otázky zachování církevních škol, náboženských a charitativních organizací, katolického tisku, nedodržení úhrady za zestátněný církevní majetek aj. Bezvýsledná snaha o dohodu mezi státem a církví vedla biskupy k nutnosti seznámit věřící s vážností situace a připravit je na dobu pronásledování. Pastýřský list nazvaný „Hlas biskupů a ordinářů v hodině velké zkoušky“ povzbuzoval

k věrnosti a vytrvalosti. Komunisté si byli vědomi morální síly katolické církve, proto ji chtěli odtrhnout od Říma a vytvořit církev národní, jim podřízenou. Napomoci měli „vlastenečtí“ kněží a „pokrokoví“ věřící. Našli se takoví, kteří buď z naivity nebo ze strachu nebo z vidiny prospěchu na kolaboraci přistoupili. Vytvořit národní církev se však nepodařilo, ani vyhlášená schizmatická Katolická akce nebyla úspěšná. Konečným řešením tedy byla likvidace církve a odstranění z veřejného života. Soubor zákonů, které znamenaly ztrátu autonomie církví a jejich naprostou podřízenost státu, Národní shromáždění schválilo v říjnu roku 1949. Následovalo nejtěžší období komunistické totality, padesátá léta.

(Srov. Svatý Augustin..., str. 118–119)

s. Stanislava

Půlkulaté jubileum našich varhan – rozhovor s prof. Alenou Veselou

Před více jak 45 lety, 31. května 1976, byly v našem kostele dokončeny a 27. června posvěceny nové varhany. Od té doby se na ně hraje nejen při mších, ale i při koncertech. Tyto varhany jsou odbornou veřejností označovány jako jedny z nejlepších liturgicko-koncertních varhan v České republice. Nejen o varhanách jsme si povídaly s prof. Alenou Veselou, která žije celý svůj život v Masarykově čtvrti.

Jak dlouho bydlíte v Masarykově čtvrti?

Bydlím zde od svého prvního roku. Rodiče před tím bydleli na Falkensteinerově ulici (dnes Gorkého). Nyní je mi 98 let.

Měla jsem o dva roky staršího bratra, ale ten už zemřel. Můj otec, Vítězslav Veselý, byl chemik. Stejně tak můj bratr. V naší rodině je zvláštní to, že všichni jsou buď chemici, nebo se zabývají hudbou.

Nebyl Váš bratr taky muzikant?

Hrál na violoncello v tzv. „chemickém kvartetu“ složeném ze samých chemiků. V tomto kvartetu hrál na housle i můj otec.

Pamatujete si na to, jak se stavěl náš kostel?

Ano, pamatuji si, jak se ten kostel začal stavět. Předtím tam býval jenom kříž. Byla jsem tehdy malá holka, ale pamatuji si to. Když se kostel světil, bylo mi 9 let.

Líbil se vám kostel, když ho postavili?

Myslím si, že se mi líbil a stále se mi líbí.

Původně byly v kostele jiné varhany než dnes?

Ano. Ty současné tam jsou od působení P. Pavlu, který byl nadšenec pro muziku.

Hrávala jste i na ty, které tam byly předtím?

Na ty jsem moc nehrála.

A na ty současné?

Na ty ano. Ty také dlouho byly nejlepšími varhanami v Brně. Pokud by se o nich někdo chtěl něco dozvědět, pěkně a rozsáhle o nich píše ve své magisterské práci Tomáš Jeřábek. (Varhany firmy Rieger

v Jihomoravském kraji. Brno 2020. O varhanách u sv. Augustina je 9. kapitola, str. 95–110.) Já jsem ji od něj dostala dokonce s věnováním. Je to moc šikovný a nadaný člověk. Pomáhal mi i naladit varhany, na které hraji doma.

Alena Veselá

Říkala jste, že u nás dlouho byly nejlepší varhany v Brně. Už nejsou?

Teď jsou nové varhany u Jezuitů. To už je úplně jiný nástroj. Jsou ze Švýcarska a fungují jinak. Je na nich například možné navolit si a uložit kombinace. To ty u Augustina samozřejmě neumí.

Jak jste se stala varhanicí?

Docela náhodou. Od malička jsem hrála na klavír. Učila mě Zdeňka Illnerová, žačka Leoše Janáčka. Současně jsem ale chodila na gymnázium. Ukážu vám maturitní vysvědčení. Odmaturovala jsem v době, kdy kvůli válce zavřeli vysoké školy. Tehdy jsem také závodně lyžovala, dokonce jsem vyhrála krajský přebor ve slalomu. Na jedněch závodech v Jeseníkách jsem se potkala s neteří Františka Michálka, Maruškou Waldovou. Ta mě zavedla za strýcem, ať mu zahraju, že mi poradí, jestli bych se mohla pokusit být přijata na konzervatoř. Zahrála jsem mu tehdy nějakého Bacha a on mi řekl, že bych se více než na klavír hodila na varhany. Ani nevím proč. Možná to bylo z toho důvodu, že mám menší ruce. Na základě toho jsem se pak přihlásila na klavír i na varhany a vzali mě na varhany. Na JAMU jsem nastoupila v roce 1947, tedy v roce, kdy byla založena.

Jaké to je koncertovat pokaždé s jiným nástrojem?

Je to určité dobrodružství. Já to mám ráda. Člověk vždycky objevuje duši toho nástroje. Každé varhany jsou jiné. Na některé se hraje zlehka, zatímco u jiných je problém je „utáhnout“. Jednou jsem měla hrát v Moskvě, kde jsou historické varhany s těžkou mechanikou. Zeptala jsem se proto kolegy Milana Šlechta, jak se to dá zvládnout. On mi tehdy řekl: „Ty se Ti ozvou, až na ně dostaneš vztek.“

Je nějaký rozdíl mezi hraním v koncertní síni a v kostele?

Především vždy záleží na dozvuku. Tam je ideální, aby byl tak dvě až dvě a půl vteřiny. Moc dlouhý dozvuk jsem zažila v Cambridge. Tam byl dozvuk 10 vteřin. Nejdelší byl ale ve Švédsku v Upsale, kde to vycházelo na 12 vteřin. Pokud je dozvuk takto dlouhý, musí se hrát pomalu a zřetelně, dobře artikulovat.

A kolik času zabere, než se s varhanami před koncertem seznámíte?

Záleží spíš na tom, kolik času mi kde dají. Jednou se mi v Praze stalo, že jsem tam byla týden předem a už jsem si varhany připravila. Nastavila jsem si na nich kombinace a nechala tam vzkaz, ať mi to nemažou. Když jsem tam ale pak před koncertem přijela, zjistila jsem, že mi to smazali. Tehdy jsem měla necelou hodinu na to, abych si to nastavila zpátky. Tam jsem hrála také skladby od Petra Ebeny. Toho jsem hodně hrála a také jsme ho osobně znala. Dokonce od něj mám i v jedněch notách napsané věnování.

Hrajete ještě i nyní?

Poslední koncert jsem měla na konci září. Už ale napůl se svou bývalou žačkou Hanou Bartošovou.

Nebyl Vaším žákem i Petr Kolař?

Ano, byl. O tom dokonce tvrdím, že je to můj nejlepší žák. Hraje na Petrově a dostal i ocenění v Německu. Tehdy jsem z toho měla radost, protože on si to zaslouží.

Co se Vám na Vaší práci nejvíce líbí?

Jsem vděčná za to, že jsem měla štěstí a seznámila se se spoustou zajímavých lidí. Mezi mé přátele patřil i náš nejlepší klavírista Rudolf Firkušný. Za totality žil v Americe, ale v Přerově měl maminku, za kterou jezdil. Tehdy ale řekl, že dokud u nás bude komunistický režim, tak tu hrát nebude. A také tu nehrál. Až po převratu jsem jela do Prahy na jeho koncert. Byl to jeho a Rafaela Kubelíka slavný návrat domů.

Paní profesorka Alena Veselá Štěpánková, narozená 7. 7. 1923, brněnská varhanní virtuoska a pedagožka hrála na různých místech světa. Po sametové revoluci byla první rektorkou JAMU, má velké zásluhy o brněnský hudební život. Děkujeme jí za všechno úsilí, za krásu, kterou díky královskému nástroji přinášela všem vnímavým posluchačům a srdečně přejeme hodně zdraví.

=gk, ml=

Farní diář

6. 1. Slavnost Zjevení Páně, mše sv. v 7.00 a 18.00 hod.
16. 1. Začátek přípravy na 1. sv. přijímání (10.10 hod.)

Pro aktuální informace sledujte farní stránky: www.augustinbrno.cz

ZAHÁJENÍ KANONIZAČNÍHO ŘÍZENÍ P. MARTINA STŘEDY, SJ

Milé sestry a bratři,

Kongregace pro kauzy svatých v Římě udělila souhlas k zahájení kanonizačního řízení otce Martina Středy, kněze a řeholníka Tovaryšstva Ježíšova. Proto se na vás jako váš biskup obracím se žádostí o sdělení užitečných informací týkajících se otce Martina Středy. Zvláště vyzývám vás, kdo můžete podat svědectví o pří-padných milostech obdržených na jeho přímluvu, nebo je vám známa nějaká překážka pro kanonizační kauzu, abyste ji sdělili do kanceláře sekretariátu (Petrov 8, 601 43 Brno) do 31. ledna 2022.

Podrobnější informace jsou v textu ediktu, který je zveřejněn na webových stránkách Biskupství brněnského (www.biskupstvi.cz).

A všechny vás prosím o modlitbu, aby veškeré dění v souvislosti se zahajovacím kanonizačním řízením otce Martina Středy přineslo duchovní užitek.

Děkuji.

Váš biskup Vojtěch Cikrle

Modlitba

Ať svatý Josef inspiruje ve všech rodinách tvůrčí odvahu, tak zásadní pro tyto časy epochálních změn.

Nechť vám Panna Maria pomůže podporovat ve vašich manželských životech kulturu setkávání, kterou tak naléhavě potřebujeme, abychom mohli čelit dnešním problémům a potížím.

papež František o svátku Svaté Rodiny
2021

Kaple v naší farnosti: Kaple svatých Cyrila a Metoděje

Na území farnosti sv. Augustina v Brně se nacházejí tři kaple, které zřídila Česká provincie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje. Nejstarší z nich je Kaple svatých Cyrila a Metoděje.

Tato kaple se nachází na ulici Bílého, v domě, který obývá brněnská komunita sester cyrilometodějek. (Dům je zároveň sídlem provinční představené Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje.) Dovolení ke zřízení kaple udělil biskup Vojtěch Cikrle dne 28. 12. 1990. Kaple je zasvěcená sv. Cyrilu a Metoději, hlavním patronům Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje, jejichž památka se slaví 5. července.

Na výzdobě interiéru kaple se podílelo několik umělců a architektů, jejichž vzájemnou souhrou vznikl duchovní a liturgický prostor. Návrh kaple provedl arch. Jirí Vochta, výtvarné návrhy všech čtyř vitráží v kapli připravil akademický malíř Jan Jemelka, kovotepecké práce na svatostánku doplnil Lukáš Hřebíček.

Vitráž na svatostánku představuje Krev a Chléb. Svatostánek – dar Boží lásky a pokrm pro věčnost je studnou, ze které čerpáme. Nad svatostánkem a obětním stolem z tmavého dřeva se klene baldachýn a vymezuje tak liturgický prostor.

Nápadná a i z ulice dobře viditelná je závěsná vitráž na okně kaple, na jejíž levé straně v cyrilometodějském kříži je hlaholicí vepsán začátek Janova evangelia „Na počátku bylo slovo...“ (J 1,1) a v pozadí kříže latinkou úvod Matoušova evangelia „Kniha rodu Ježíše

Krista, Syna Davidova“ (Mt 1,1). Na pravé straně vitráže je zobrazena zahrada se třemi kvetoucími stromy symbolizujícími Nejsvětější Trojici. Pod nimi je studna Moudrosti, jejíž obvod tvoří počáteční písmena jmen Cyrila a Metoděje, a samotná studna obsahuje různé křesťanské symboly (např. ryba – znamení křesťanů, jejich počet 7 – plnost, kotva – symbol naděje, mušle sv. Jakuba – atribut poutníka směřujícího k věčnosti aj.).

Poslední vitráž, na vstupních dveřích kaple, znázorňuje křest. Dopadající kapky připomínají ponoření člověka do Kristovy smrti a povstání s Ním jakožto nové stvoření, znovuzrození z vody.

Na jedné ze stěn visí obraz Pasovské Madony, která na nás shlíží svým vlídným a láskyplným pohledem.

Kaple představuje srdce celého domu: sestry v tomto prostoru začínají svůj den (obvykle v 5.50 hod.) modlitbou ranních chval s půlhodinovým rozjímáním a večer (nejčastěji v 17.30 hod.) se zde scházejí na modlitbu nešpor s večerním rozjímáním. Svůj den zakončují v kapli modlitbou před spaním. Během dne podle časových možností mohou sestry využít tento prostor k soukromé modlitbě. Také se zde slaví mše svaté – většinou brzy ráno, jednou týdně. Při našich společných modlitbách a adoracích přinášíme před Pána naše rodiny, „naše“ děti, přátele, farníky, všechny, kteří se na nás obracejí s prosbou o modlitbu.

sestry CM